

METEN = WETEN

JAARVERSLAG 2020

verantwoording aan de leden

29 maart 2021

COLOFON

E metenwetenwesterveld@gmail.com
W www.metenweten.com
T 0521 592297
P Tolweg 18, 7991TC Dwingeloo.
D maart 2021

Heb je vragen over de inhoud? Aanvullingen? Neem contact op.

Redactie: Alok van Loon en Martje Verf

Inhoud

Inhoud	3
Voorwoord	4
Jaarverslag 2020 METEN=WETEN	5
Inleiding	5
M=W en gemeente Westerveld	5
Subsidie ROL	5
Bestemmingsplan Buitengebied	5
Convenant	6
Petitie	6
Bloemrijke randen	6
Compostbulten en resistentie Aspergillus	7
M=W en Landelijke overheid en Tweede Kamer	8
M=W en Provincie	8
Onze metingen	9
Onderzoek bestrijdingsmiddelen in de natuur	9
Contacten met Gezondheidsraad, NVWA, RIVM en Ctgb.....	10
Gezondheidsraad.....	10
M=W krijgt rond advies Gezondheidsraad veel publiciteit:.....	11
NVWA (Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit).....	11
RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu).....	12
Ctgb (College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden).....	12
Samenwerking met wetenschappers	12
Informatie, presentaties, opinies en nieuwsbrieven	13
We spraken met:	13
We gaven presentaties:.....	14
Opinies.....	14
Nieuwsbrieven.....	14
Organisatie	14

TIPS

- Open alle linken in dit verslag door de Ctrl-toets in te drukken en de muisknop aan te klikken. Dit geldt ook voor bovenstaande inhoudsopgave: Ctrl+klik op de gewenste titel.
- Roep een aanklikbare inhoudsopgave op door in de linkerkolom te klikken op Bladwijzers: . Links in beeld verschijnt een aanklikbare inhoudsopgave.

Voorwoord

Wie als burger de gevestigde orde uitdaagt door zich kritisch op te stellen, kan op stevige weerstand rekenen. Nadat eind 2018 Meten=Weten werd opgericht, waren de initiatiefnemers dan ook niet verbaasd over de felheid van confrontaties die volgden. Temeer daar de meesten van ons van dichtbij had kunnen zien hoe Bollenboos heeft moeten vechten om gehoord te worden en enig gewicht in de schaal te kunnen leggen. Hoogstens kunnen we achteraf vaststellen dat we misschien iets te naïef waren in onze opvatting dat feiten voor zich zelf kunnen spreken. We kregen heel wat feiten boven tafel door op steeds meer plekken metingen te verrichten. De uitkomsten waren schokkend: overal in de buurt van bollenakkers zijn in de bodem bestrijdingsmiddelen te vinden. Soms zelfs op vele kilometers afstand, zoals in natuurgebieden. Dit leidde tot veel ophef in de media en sussende reacties vanuit de bollensector.

We hebben altijd op het standpunt gestaan dat we ons niet tegen de boeren en telers richten maar de overheden willen aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Wij gingen daarbij uit van een Overheid die neutraal is en de belangen van al haar inwoners eerlijk tegen elkaar probeert af te wegen. Steeds vaker zijn we echter gestuit op hun onwil om gehoor te geven aan burgers met klachten. Dit in combinatie met een sterke neiging om beslissingen af te schuiven door zo veel mogelijk zaken van algemeen belang over te laten aan de markt. Zelfs aanbevelingen in rapporten door de Overheid geïnitieerd, worden genegeerd, zowel op gemeentelijk als op provinciaal en landelijk niveau. Deze zorgelijke ontwikkeling dwingt ons om in de toekomst ons vaker tot de rechter te wenden. Tevens blijven we aangewezen op de media om onze zorgen en inzichten over het voetlicht te brengen. Dit ongetwijfeld tot irritatie van sommige gemeenteraadsleden, de bollentelers en hun belangenorganisaties.

Hierbij proberen we ons gevoel van humor en relativeringsvermogen te bewaren. Hoewel de gevaren van bestrijdingsmiddelen ernstig genoeg zijn, heeft het geen zin om al te fanatiek over te komen. Soms is het lastig om gemotiveerd te blijven, maar het helpt dat we er niet alleen voorstaan, maar inmiddels meer dan 600 medestanders hebben.

Voor die 600 leden is dit rapport geschreven: een overzicht van al die zaken die ons het afgelopen jaar hebben bezig gehouden. Ook voor ons, de kerngroep, is het een nuttig document van wat we gedaan hebben en waar we op dit moment staan. Helaas nog steeds met lege handen, want veel tastbaars hebben we niet bereikt. Wel is duidelijk dat we onderdeel uitmaken van een veel bredere beweging die ervan overtuigd is dat het zo niet verder kan. En dat we binnen afzienbare tijd, net als nu over het roken van sigaretten, kunnen zeggen: Ongelooflijk dat vroeger al dat gif zomaar over het land gespoten mocht worden!

Vriendelijke groet,

Rob Chrispijn
Voorzitter Meten = Weten

Jaarverslag 2020 METEN=WETEN

Inleiding

2020 is het tweede volle jaar dat de vereniging Meten=Weten bestaat. Door de maatregelen rond corona konden de Ronkende Motor (RM)¹, de kerngroep en de leden elkaar niet zo vaak in levenden lijve ontmoeten als we zouden willen. Desondanks is er veel werk verzet en stegen we naar de 11de plek van de Duurzame top100 van Dagblad Trouw.

Omdat het door de lockdown moeilijk was om onze leden live bij te praten geven we hierbij een gedetailleerde weergave van onze activiteiten.

Dit is een verkorte versie van een uitgebreider verslag dat later dit jaar gereed is, waarbij we dieper ingaan op de meetresultaten en ook de balans opmaken van 2 jaar doordouwen.

Per onderwerp hebben we chronologisch de gebeurtenissen samengevat tot 1 april 2021.

M=W en gemeente Westerveld

Subsidie ROL

17-12-19 Wethouder De Haas informeert de raad dat het college opdracht heeft gegeven voor het starten van een onderzoek naar resistentere rassen in samenwerking met ROL (Regionaal Onderzoek Lelies). De gemeente ondersteunt dat onderzoek met een subsidie van €10.000.

07-01-20 M=W stuurt een uitgebreide reactie op deze actie van de Haas. M=W is verbaasd over de subsidie voor ROL. Het betreft hier immers een allerm minst armlastige sector waar jaarlijks ca. € 130.000,- aan EU-subsidies naar individuele bollenbedrijven gaan². We komen met een zestal vervolgstappen.

Bestemmingsplan Buitengebied

31-01-20 tekende M=W samen met stichting Bollenboos en Vereniging Milieudefensie samen beroep³ aan tegen het besluit van de gemeenteraad van Westerveld tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Buitengebied Westerveld 2018'.

Het bestemmingsplan 2018 geeft o.i. onvoldoende bescherming voor:

- de Natura 2000-gebieden in Drenthe
- de gezondheid, woongenot en recht op een veilige leefomgeving van de inwoners van het buitengebied.

Het wachten is op de uitspraak van de Raad van State

¹ RM (Ronkende Motor) is de harde kern van M=W die tweewekelijkse met elkaar vergadert en de lopende zaken uitvoert. De groep bestaat uit 8 personen.

² <https://mijn.rvo.nl/europese-subsidies-2019>

³ https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_de13a09fb16d4200bfd728042148a20b.pdf

Convenant

Begin 2020 werkte de gemeente Westerveld heimelijk aan een convenant met telers. Toen een eerste concept in februari uitlekte⁴ schreef M=W direct (**15-2-'20**) een brief naar raad en college waarin we onze verbazing uitspraken dat het college met deze overeenkomst voorbij gaat aan alle adviezen in het rapport *Uitgesproken*⁵.

24-02-20 tekende het college van Westerveld desalniettemin een *Overeenkomst Gebruik gewasbeschermingsmiddelen*⁶ met telers, belangenorganisaties LTO en KAVB, toeleveranciers van gewasbeschermingsmiddelen en 'ongeorganiseerde' burgers. Met de ondertekening van dit convenant passeerde het college niet alleen de 'georganiseerde' burgers maar ook de gemeenteraad.

25-02-20 EenVandaag komt met reportage over Westerveld ⁷

09-03-20 stuurt M=W stuurt een lange brief naar raad en college met een inhoudelijke reactie op het convenant en met suggesties voor wat wél nodig is namelijk:

1. Informatie
2. Een werkend meldpunt.
3. Spuitvrije zones.

24-04-20 Laura Bromet, Tweede Kamerlid GroenLinks, stelt schriftelijke vragen n.a.v. het convenant. M=W stuurt een brief ter verduidelijking naar Bromet en naar Kamerleden van de SP, D66, PvdD, en PvdA.

Petitie

M=W start een petitie met de dringende oproep aan de gemeente om het voorzorgsprincipe toe te passen en spuitvrije zones van tenminste 100 meter in te stellen. ⁸

10-03-20 worden 811 petitie van inwoners van Westerveld overhandigd aan burgemeester Rikus Jager.⁹ ¹⁰ Dit aantal groeit nog naar 931.

10-03-21 wordt ook een **opinie** van M=W in het DvHN geplaatst: *Westerveld moet inderdaad oppassen* ¹¹. Aanleiding is een artikel in het DvHN¹² van journalist Hans Kneiff.

Bloemrijke randen

Gemeente Westerveld doet samen met het waterschap DODelta en agrarisch natuurbeheer Drenthe een praktijkproef met bloeiende akkerranden rond lelievelden. Inwoners worden opgeroepen om in een enquête aan te geven welke bloemen/planten randen de voorkeur hebben.

⁴ <https://www.dvhn.nl/drenthe/Progressief-Westerveld-reageert-als-door-een-wesp-gestoken-op-ontwerp-convenant-over-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-25344678.html>

⁵ https://static.wixstatic.com/ugd/13b638_4f1f528ff0e94468bb4cf9af08f78585.pdf

⁶ https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_f292a38356d04f98b12184b3320d2305.pdf

⁷ <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/gemeente-westerveld-negeert-zorgen-inwoners-over-landbouwgif/>

⁸ : https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_a33b41cba83d4bb48a56c33f916e9642.pdf

⁹ <https://mepelercourant.nl/artikel/1090192/liefst-811-mensen-ondertekenen-petitie-meten-weten.html>

¹⁰ <https://www.rtdvrenthe.nl/nieuws/157994/Westerveld-krijgt-petitie-voor-instellen-spuitvrije-zone-van-100-meter-bij-bollenvelden>

¹¹ <https://www.dvhn.nl/meningen/Opinie/Westerveld-moet-inderdaad-oppassen-25436719.html>

¹² <https://www.dvhn.nl/drenthe/In-Westerveld-moeten-ze-wel-oppassen-dat-het-gedoe-over-de-lieiebollen-niet-tegen-ze-gaat-werken-25430923.html>

07-12-20 schrijft M=W daar een **opinie over**. ‘Schaamgroen bij lelieteelt is witwassen van een schadelijke teelt’.¹³

Compostbulten en resistentie Aspergillus

Op veel plekken in de gemeente Westerveld liggen na de bollenoogst grote compostbulten met plantmateriaal afkomstig van teelten die intensief bespoten zijn met azolen (fungiciden, schimmelbestrijdingsmiddelen).

In 2019 lag aan de Koekoeksweg bij Geeuwenbrug een grote bult met plantmateriaal.

09 2019 nam M=W monsters uit deze hoop en vond onthutsende hoeveelheden pesticiden.¹⁴ In het compostmonster zaten 37 pesticiden waarvan 18 fungiciden waaronder 8 azolen in veelal hoge concentraties.¹⁵ Aspergillus fumigatus, een op zich zelf nuttige en onschuldige schimmel, ontwikkelt onder deze omstandigheden resistentie tegen azolen. Dit is gevaarlijk omdat mensen met weinig weerstand door inademen van de sporen longinfecties kunnen krijgen die niet meer te bestrijden zijn. De medicijnen hiervoor zijn namelijk ook Azolen.

20-11-20 stuurt M=W een handhavingverzoek naar de NVWA met het verzoek om monsters te nemen van de Westerveldse compostbulten en te onderzoeken op Aspergillus, het gevaar van de volksgezondheid te bepalen en de bulten verantwoord te laten verwijderen. De NVWA doet niets, want ziet geen overtreding.

09-12-20 gaat het wetenschapsprogramma ‘Met de kennis van nu’ op NPO2 over Aspergillus fumigatus.¹⁶ Uit recent onderzoek door het Radboud UMC, LUMC en het RIVM van longweefsel van ernstig zieke coronapatiënten bleek 1 op de 4 patiënten besmet met deze schimmel.

09-12-20 sturen we een extra nieuwsbrief¹⁷ naar onze leden om te wijzen op een uitzending van de NTR over dit onderwerp. Zie ook uitzending gemist.¹⁸

07-02-21 stuurt M=W een brief naar minister van medische zorg en sport, Van Ark¹⁹

24-02-21 neemt het Ctgb besluit voor strenge maatregelen rond compostbulten²⁰.

19-03-21 schrijven we een **opinie** in het Dvhn²¹ en verzamelen alle artikelen die we kunnen vinden over dit onderwerp²²

¹³ opinie <https://www.dvhn.nl/meningen/Opinie/Schaamgroen-bij-lelieteelt-poging-tot-%E2%80%98witwassen%E2%80%99-26259848.html>

¹⁴ https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_01ff1316c40541a796d732e034508e13.pdf

¹⁵ <https://www.metenweten.com/post/giftige-compostbulten>

¹⁶ <https://www.medicalfacts.nl/2020/12/09/levensbedreigende-schimmel-aspergillus-fumigatus-ontdekt-bij-kwart-coronapatiënten-op-ic>

¹⁷ <https://www.metenweten.com/post/giftige-compostbulten>

¹⁸ https://www.dekennisvannu.nl/site/media/De-Kennis-van-Nu/VPWON_1322818

¹⁹ https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_0adbe2c8139443a9b334eda4001cd6a4.pdf

²⁰ <https://www.ctgb.nl/actueel/nieuws/2021/02/25/strenge-regels-voor-gebruik-azolen-in-bollenteelt>

²¹ <https://www.metenweten.com/post/bollenafval-ook-bekend-als-porriehoop-of-wachthoop>

²² https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_a603fb65bbd84c708400f81ff01ee6a9.pdf

M=W en Landelijke overheid en Tweede Kamer

05-2020 Laura Bromet stelt vragen over Convenant.

24-05-20 sturen wij een brief ter verduidelijking naar de leden van de Vaste commissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

30-06-20 M=W stuurt brief naar minister LNV en 2^e kamer-cie GewasBeschermingsMiddelen met als onderwerp Integrale Aanpak intensieve teelten bij natuurbeschermingsgebieden , dit n.a.v. het onderzoek naar bestrijdingsmiddelen in natuur samen met Natuurmonumenten en Het Drents landschap.

30-06-20 Kamerbrief over advies gezondheidsraad ²³

30-10-20 Kamerbrief over rapport Koeman, geactualiseerde gezondheidsverkenning RIVM en stapelen van middelen. ²⁴

Rapport Koeman ²⁵ N.a.v. vraag William Moorlag (PvdA), laat minister Schouten onderzoek doen naar juridische mogelijkheden van spuitvrije zones. CONCLUSIE? Specifieke spuitvrije zones zijn mogelijk!

30-10-20 Een paar dagen voor het Algemeen Overleg (AO) stuurt M=W nog een brief met al onze punten op een rijtje.

02-11-20 is het Algemeen Overleg gewasbescherming. Twee agendapunten gaan over M=W. De notitie *Tijd voor Reflectie* en ons onderzoek *Bestrijdingsmiddelen in Natura-2000 gebieden*. Met advies Ctgb en RIVM²⁶

21-11-20 Omdat er een VAO is aangevraagd (moties voor plenair debat) sturen we nog een brief met twee suggesties voor moties. Het VAO werd uitgesteld tot na de verkiezingen.

M=W en Provincie

Het contact met de provincie draait op dit moment vooral om 'de pilot'. Deze pilot is onderdeel van het uitvoeringsprogramma gewasbescherming 2030²⁷ van het ministerie van LNV en beoogd oplossingen te generen voor de door omwonenden ervaren overlast. Er is een onderzoek gedaan door Marga Kool en Martha Buitenkamp hoe boer, burger en overheid weer met elkaar on speaking terms kunnen komen. Zij schreven het rapport *Uitgesproken*²⁸ en gaven een aantal adviezen. De essentie:

(..) De overheid is aan zet [...]. Gevraagd wordt een helder en consistent beleid en maatregelen op het snijpunt van landbouw, volksgezondheid en ruimtelijke ordening. Dit moet gepaard gaan met een grote aandacht voor de onderlinge verhoudingen (welzijn, leefbaarheid en samenlevingsopbouw) op het platteland.

De pilot is daarvoor een uitgelezen mogelijkheid maar tot op heden is het nul op het rekest bij de provincie

²³ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z12636&did=2020D27009

²⁴ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z20190&did=2020D43386

²⁵ [file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/Paper_over_juridisch_advies_spuitevrije_zones%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/Paper_over_juridisch_advies_spuitevrije_zones%20(4).pdf)

²⁶ https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2020A00284

²⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/09/28/kamerbrief-uitvoeringsprogramma-toekomstvisie-gewasbescherming-2030>

²⁸ https://static.wixstatic.com/ugd/13b638_4f1f528ff0e94468bb4cf9af08f78585.pdf

01-06-20 Eind 2019 vroeg gedeputeerde Henk Jumelet of M=W zelf ook oplossingen ziet voor het bestrijdingsmiddelenprobleem. M=W schrijft daarop het stuk **Tijd voor Reflectie en handelen**.²⁹

03-07-20 M=W in gesprek met gedeputeerden Jumelet en Kuipers. Zij spreken over een pilot zonder aan te geven waar die over gaat. Er is wel contact met de 'sector' maar niet met de burgers. Beide gedeputeerden hadden ons reflectie stuk niet gelezen.

06-07-20 Brief naar Jumelet en Kuipers, we vragen nogmaals om een reactie op onze voorstellen.

09-2020 was er een gesprek met ambtenaren van de provincie. M=W wordt aan het lijntje gehouden terwijl we onze actiepunten aan de pilot willen toevoegen.

08-02-21 krijgen we te horen dat de provincie ons zal melden wanneer de pilot van start gaat. We worden niet eens meer aan het lijntje gehouden maar botweg genegeerd. Burgers worden vooralsnog buiten de pilot gehouden.

09-03-21 sturen we een boze brief naar Jumelet over de pilot, en cc naar minister, raad en college Westerveld, Drents parlement, WMD en DOD. Kern van het betoog: burgers zijn een essentiële stakeholder met kennis, kunde en ervaring over de problematiek.

Onze metingen

Metten is onze kernactiviteit. We doen dat zorgvuldig volgens de vereiste protocollen. Onze monsters worden geanalyseerd bij Eurofins en het Picalab in Berlijn.

- We namen monsters van composthopen, natuurgebieden, volgteelten en andere plekken die we graag in beeld wilden hebben. Ook namen we luchtmonsters en schaften zelf een luchtmeter aan. Het is een omvangrijke klus om deze metingen te duiden, we hopen in de loop van 2021 met een rapport hierover te komen.
- We monsterden bij particulieren in Westerveld en andere bezorgde burgergroepen zoals bij Wenum Wiesel (Apeldoorn) en in het Gaasterland. Particulieren betalen zelf de kosten van het laboratoriumonderzoek.

Onderzoek bestrijdingsmiddelen in de natuur

03-06-20 Natuurmonumenten publiceert de resultaten van het onderzoek naar bestrijdingsmiddelen in de natuur. Een onderzoek dat M=W samen deed met Natuurmonumenten en Het Drents Landschap.

Metten=Weten heeft samen met Natuurmonumenten en het Drents Landschap monsters genomen in natuurgebieden. De resultaten zijn schokkend: overal, ongeacht de afstand tot omliggende landbouwgebieden is een cocktail aan pesticiden gevonden. Lees hier het rapport³⁰.

²⁹ https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_19ee13fcc8ec4a46bb04181baa55e970.pdf

³⁰ https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_8af9678e16f545e88f8ea913845c3a45.pdf

03-06-20 We sturen een brandbrief ³¹ naar de Vaste Kamercommissie-LNV met het verzoek om de verschillende aspecten (stikstof, droogte en pesticiden) die raken aan de landbouw integraal op te pakken. Cc naar het Drents Parlement en raad en college Westerveld.

3 en 4 juni Het onderzoek krijgt veel publiciteit: Trouw^{32 33}, Volkskrant ³⁴, Zembla ³⁵, Animals Today³⁶

19-08-20 komt reactie van RIVM³⁷

12-10-20 Minister Schouten krijgt advies van het Ctgb³⁸ en stuurde een Kamerbrief³⁹.

Als antwoord op onze brandbrief zegt de minister dat ons verzoek voor een integrale aanpak naadloos aansluit bij haar visie "Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden", waarin de omslag naar kringlooplandbouw staat.

Contacten met Gezondheidsraad, NVWA, RIVM en Ctgb

Gezondheidsraad

12-02-20 De Gezondheidsraad wil omwonenden horen voor hun Vervolgadvies Gewasbescherming en Omwonenden. M=W en stichting Bollenboos zijn allebei uitgenodigd om een presentatie⁴⁰ te geven.

29-06-20 verschijnt het advies⁴¹ van de Gezondheidsraad. Meten=Weten is daar blij mee. We zien hierin de bevestiging van onze zorgen en een steun in de rug voor onze eis van robuuste spuitvrije zones.

Belangrijkste punten uit het advies:

- Uit internationaal onderzoek blijkt een verband tussen blootstelling aan pesticiden en de kans op gezondheidsschade, zoals de ziekte van Parkinson en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen. Nederlands onderzoek geeft geen duidelijk beeld, maar is beperkt van omvang en kwaliteit.
- De toelatingsprocedure moet verbeterd worden.
- Verduurzaming gaat te traag en veilig werken krijgt te weinig aandacht.
- Er moet een strengere handhaving komen met een uniforme, landelijke registratie door de teler van gebruikte middelen per perceel.

³¹ [https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-](https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_4da35f5fc7d14aaaa3283db71b3fbbdd6.pdf)

[50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_4da35f5fc7d14aaaa3283db71b3fbbdd6.pdf](https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_4da35f5fc7d14aaaa3283db71b3fbbdd6.pdf)

³² <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/landbouwgif-zit-diep-in-de-beschermde-natuur~b044bfb6/>

³³ <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/boerengif-bereikt-het-hart-van-natuurgebieden~b29fae2b/>

³⁴ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/onderzoek-landbouwgif-dringt-door-tot-diep-in-natuurgebieden~b6e52c16/>

³⁵ <https://www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/acht-natuurgebieden-in-drenthe-vervuild-met-landbouwgif>

³⁶ [file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/kamerbrief-over-artikel-in-trouw-landbouwgif-zit-diep-in-de-beschermde-natuur%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/kamerbrief-over-artikel-in-trouw-landbouwgif-zit-diep-in-de-beschermde-natuur%20(1).pdf)<https://www.animalstoday.nl/landbouwgif-drentse-natuurgebieden/>

³⁷ [file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/bijlage-2-memo-duiding-van-de-herkomst-van-stoffen-aangetroffen-in-drentse-natura-2000-gebieden%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/bijlage-2-memo-duiding-van-de-herkomst-van-stoffen-aangetroffen-in-drentse-natura-2000-gebieden%20(1).pdf)

³⁸ [file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/bijlage-1-appreciatie-ctgb-rapport-metenweten%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/bijlage-1-appreciatie-ctgb-rapport-metenweten%20(1).pdf)

³⁹ [file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/kamerbrief-over-artikel-in-trouw-landbouwgif-zit-diep-in-de-beschermde-natuur%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/kamerbrief-over-artikel-in-trouw-landbouwgif-zit-diep-in-de-beschermde-natuur%20(1).pdf)

⁴⁰ [https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-](https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_275e8b40de104779ba896f8767570f41.pdf)

[50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_275e8b40de104779ba896f8767570f41.pdf](https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_275e8b40de104779ba896f8767570f41.pdf)

⁴¹ <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2020/06/29/vervolgadvies-gewasbescherming-en-omwonenden>

- De raad doet concrete onderzoeksvoorstellen en **geeft daarbij aan dat dat lang duurt en daarom het voorzorgsprincipe gehanteerd moet worden.**

M=W krijgt rond advies Gezondheidsraad veel publiciteit:

29-06-20 EenVandaag met item over Meten=Weten⁴²

29-06-20 M=W is item bij RTL Nieuws

30-06-20 Artikel Meppeler Courant ⁴³

De LTO plaatst kanttekeningen bij advies gezondheidsraad⁴⁴ RTV Drenthe.

30-06-20 Teleurstellende reactie van de minister komt met een Kamerbrief⁴⁵, samengevat interpreteert de minister het advies aldus:

- De Gezondheidsraad heeft vastgesteld dat er geen aanwijzingen zijn voor het frequent voorkomen van ernstige acute vergiftigingen in ons land.
- De Gezondheidsraad concludeert dat vooralsnog onzeker is in hoeverre de (extra) blootstelling aan chemische gewasbeschermingsmiddelen resulteert in een hoger gezondheidsrisico.
- De gezondheidsraad pleit voor het voorzorgsbeginsel. Dat gebeurt al want:
 1. gewasbeschermingsmiddelen worden niet toegelaten, tenzij is vastgesteld dat ze veilig kunnen worden toegepast voor mens, dier en milieu. (Ctgb)
 2. toegelaten middelen worden alleen toegepast als er geen alternatieven zijn (IPM).
 3. Bovendien past het advies naadloos in haar Toekomstvisie gewasbescherming 2030

Kortom: De minister geeft een interpretatie die haar beleid ondersteunt en het advies van de Gezondheidsraad verdwijnt geruisloos in een bureaulade.

NVWA (Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit)

14-02-20 stuurt M=W een brief naar de Tweede Kamer waarin we onze zorgen uitspreken over het beleid van de NVWA. We zijn bezorgd over het geringe aantal inspecties, de vele onregelmatigheden, het geringe aantal boetes en twijfelen vooral of omwonenden, bodem, grondwater, oppervlaktewater, eko-bedrijven en natuur in de inspecties aan de orde komen.

In april/mei 2020 krijgen we diverse klachten van onze leden over het niet-optreden van de NVWA. Klachten worden gebagatelliseerd, als burenruzie geïnterpreteerd of de omwonende had te weinig bewijs geleverd voor verder onderzoek. Ook werd de anonimiteit van een klager niet gewaarborgd .

07-05-20 M=W stuurt twee brieven naar de inspecteur-generaal van de NVWA: een met een handhavingsverzoek en een ander betreft een klacht over het functioneren van de NVWA.

01-07-20 We ontvangen een brief waarin gemeld wordt dat onze klacht niet in behandeling worden genomen.

⁴²<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/advies-gezondheidsraad-over-landbouwgif-met-gejuich-ontvangen-voor-het-eerst-naar-ons-geluisterd>

⁴³ <https://meppelercourant.nl/artikel/1112149/gezondheidsraad-verminder-het-gebruik-van-gewasbeschermingsmiddelen.html>

⁴⁴ <https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/161167/LTO-plaatst-kanttekeningen-bij-advies-Gezondheidsraad>

⁴⁵ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z12636&did=2020D27009

20-05-20 het Rapport gewasbescherming toepassingsinspecties 2019 wordt bekend. In beantwoording op Kamervragen erkent minister dat uit de 121 inspecties op naleving van wet- en regelgeving t.a.v. spuiten blijkt dat bij 33% van de controles de regels niet of onvoldoende na werden geleefd. Zie deze link voor het rapport.⁴⁶

02-02-21 de NVWA stuurt ons handhavingsverzoek i.v.m. het gevaar van Aspergillus in compostbulten alsnog door naar de Regionale Uitvoeringsdienst van Drenthe (RUD).

03-02-21 staat in de Telegraaf dat het een puinhoop is bij de NVWA⁴⁷ en dat van de 152 taken er ruim honderd niet goed uitgevoerd kunnen worden door personeelsgebrek.

Onze zorgen zijn terecht.

RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)

N.a.v. het onderzoek naar bestrijdingsmiddelen in de natuur vraagt minister Schouten ook RIVM om advies. M=W wordt door het RIVM uitgenodigd voor een gesprek voor meer informatie over het onderzoek. **13-07-20** vindt dat gesprek plaats.

19-08-20 komt het advies⁴⁸ van het RIVM uit. Het RIVM beveelt aan om de aanwezigheid van deze chemische stoffen in Nederlandse bodems breed in kaart te brengen en meer zicht te krijgen op de risico's van de stoffen voor bijvoorbeeld, planten, bodemdieren en insecten.

Ctgb (College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden)

In juni roept het Ctgb belanghebbenden op om te reageren op voorgenomen maatregel tegen stapelen met gewasbeschermingsmiddelen. Het gaat hier nadrukkelijk niet om het stapelen in de zin van cumulatieve werking van verschillende middelen, de zgn cocktailwerking. Het Ctgb bedoelt hier het stapelen van meer middelen met een andere handelsnaam maar met dezelfde werkzame stof(fen) en dezelfde toepassingsgebied(en). Dit gestapeld gebruik kan leiden tot normoverschrijdingen.

26-06-20 stuurt M=W een reactie naar het Ctgb⁴⁹

Samenwerking met wetenschappers

Ook in 2020 hebben we samengewerkt met wetenschappers:

Wageningen, Bodemfysica en landbeheer, Prof. Dr. Violette Geissen. M=W is naar

Wageningen geweest om kennis te maken. Violette en haar afdeling zijn in september 2020

gestart met het project Sprint⁵⁰ en doen een onderzoek voor de Europese Unie in

samenwerking met vijftien andere universiteiten om meer zicht te krijgen op de giftigheid van

bestrijdingsmiddelen. Afgesproken is dat we elkaar gaan steunen waar mogelijk. Door o.a.

Corona is hier pas in 2021 een vervolg op gekomen.⁵¹

⁴⁶ <https://www.nvwa.nl/documenten/plant/gewasbescherming/gewasbescherming/publicaties/rapport-gewasbescherming-toepassingsinspecties-2019>

⁴⁷ <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1133830377/puinhoop-bij-inspectiedienst-nvwa>

⁴⁸ [file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/bijlage-2-memo-duiding-van-de-herkomst-van-stoffen-aangetroffen-in-drentse-natura-2000-gebieden%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Alok%20van%20Loon/Downloads/bijlage-2-memo-duiding-van-de-herkomst-van-stoffen-aangetroffen-in-drentse-natura-2000-gebieden%20(1).pdf)

⁴⁹ <https://www.ctgb.nl/documenten/beleidsnotas/2020/11/02/reacties-consultatie-stapelen>

⁵⁰ <https://www.wur.nl/en/newsarticle/SPRINT-project-launched.htm>

⁵¹ <https://www.gelderlander.nl/hetschoneoosten/hoogleraar-violette-geissen-gaat-aantonen-dat-er-met-pesticiden-echt-veel-mis-is-its-time-for-change~abcf5b3a/>

VU Amsterdam, bodembioogie, Prof. Dr. Cees van Gestel. Hier zijn een aantal monsters getest met regenwormen, potwormen en springstaarten om te kijken naar de werking van bestrijdingsmiddelen in de bodem. De resultaten worden voorjaar 2021 verwacht.

Voor Prof. dr. Bianca Brundel, VU Amsterdam (Cardiovascular Sciences) hebben we een lijst van 10 veel gebruikte bestrijdingsmiddelen opgesteld om onderzoek te doen naar hun invloed op boezemfibrilatie in het kader van het voorbereiden van een groot onderzoek naar de oorzaken van boezemfibrilatie. De invloed van bestrijdingsmiddelen is één van de drie te onderzoeken oorzaken. M=W participeert in dit onderzoek als citizen science groep.

We hebben contact met de **Leidse Universiteit afdeling ecotoxicologie van Prof. dr. Martina Vijver en met name met Dr. Maarten Schrama** in het kader van ons onderzoek naar bestrijdingsmiddelen in natuurgebieden.

Om meer te leren over de compostbulten en Aspergillus hebben we contact gelegd en gesproken met:

Paul Verweij, prof. dr. Radboud Universiteit Nijmegen

Klinische mycologie en Expertisecentrum Schimmelinfecties.

Bas Zwaan, prof. dr. WUR

Departement Plantenwetenschappen / Laboratorium voor Erfelijkheidssleer:

Onderzoekt de factoren die het ontstaan van resistentie veroorzaken.

Eveline Snelders, dr. assistent professor, Universitair docent WUR

Ze heeft o.a. aangetoond dat de resistentie niet in elke patiënt ontstaat, maar een uit het milieu afkomstige resistentie moet zijn.

Sijmen Schoustra, dr.ir. assistent professor WUR

Onderzoekt ontstaan van resistentie d.m.v. laboratoriumopstelling waarmee de berg organisch afval werd nagebootst.

Al deze contacten leveren meer kennis over de problematiek waardoor we gericht kunnen werken.

Informatie, presentaties, opinies en nieuwsbrieven

M=W vindt het belangrijk om zoveel mogelijk informatie te geven aan en bewustwording te stimuleren bij politici, bestuurders, waterschappen, drinkwaterleidingsbedrijven, actiegroepen, studenten, boeren en burgergroepen. In coronatijd is fysiek contact niet mogelijk en hebben we veel met Zoom gewerkt.

We spraken met:

- PvdA-Statenleden van Drenthe
- PvdA Westerveld
- Waterschap DODelta
- RIVM
- WMD

We gaven presentaties:

- bij de Gezondheidsraad Utrecht
- bij de Friese Provinciale Staten. Ecoloog Guido Nijland, lid van de Ronkende Motor van M=W, spreekt namens de Friese leden van Meten=Weten in. Aanleiding was de behandeling van de Startnotitie herstelprogramma biodiversiteit.⁵²
- in het kader van de Duurzame Week van de Universiteit Groningen.
- voor raadsleden en ander geïnteresseerden van de gemeente Apeldoorn. Het webinar was georganiseerd door de PvdD.

Opinies

We schreven 3 opinies in het DvhN:

10-03-20 Westerveld moet inderdaad oppassen⁵³

07-12-20 Schaamgroen bij lelieteelt is witwassen van een schadelijke teelt⁵⁴

18-03-21 Hoeveel mensen moeten er nog sterven door pesticiden voor de overheid ingrijpt?⁵⁵

Nieuwsbrieven

We sturen 5 nieuwsbrieven naar onze leden die allemaal op de website worden geplaatst.

<https://www.metenweten.com/post/giftige-compostbulten>

<https://mailchi.mp/0b06e9b79a8b/nieuwsbrief-dec-2020>

https://mailchi.mp/038121de6176/meten_weten_nieuwsbrief_20200928

https://mailchi.mp/d2a34631077e/meten_weten_nieuwsbrief_20200603

https://mailchi.mp/04a54bfcb645/meten_weten_nieuwsbrief_200415

Organisatie

Meten=Weten is een vereniging. Op 1 januari 2021 hebben we **601** leden.

Het bestuur bestaat uit 4 personen.

Daarnaast is er een ledenadministratie, een archivaris, een webmaster en een vormgever.

De vereniging wordt aangestuurd door de 'Ronkende Motor' (RM), een groep van 8 vrijwilligers (inclusief het bestuur) waaronder 2 ecologen, een bioloog, een veearts, een bodemdeskundige, een mycoloog, een accountant, een communicatie/pr-deskundige tevens secretaris van de vereniging.

In 2020 wordt er 19 keer vergaderd veelal per ZOOM.

⁵²

<https://fryslan.notubiz.nl/vergadering/757407/Steatekommisje%20%28byldfoarmjend%20en%20oardielfoarmjend%29%2026-08-2020> vanaf 10 minuten.

⁵³<https://www.dvhn.nl/meningen/Opinie/Westerveld-moet-inderdaad-oppassen-25436719.html>

⁵⁴<https://www.dvhn.nl/meningen/Opinie/Schaamgroen-bij-lelieteelt-poging-tot-%E2%80%98witwassen%E2%80%99-26259848.html>

⁵⁵<https://www.dvhn.nl/meningen/Opinie/Hoeveel-mensen-moeten-nog-sterven-door-pesticiden-voor-de-overheid-ingrijpt-26701147.html>

Er is een kerngroep bestaande uit de 8 mensen van de RM aangevuld met 7 vrijwilligers.
De kerngroep komt een paar keer per jaar bij elkaar en bespreekt met elkaar de grote lijn.
In 2020 komt de groep drie keer samen op **10-02**, **18-06** en **23-09**.

Op 17-02-'20 was er een Algemene LedenVergadering in het dorpshuis van Wilhelminaoord waarbij maar liefst 90 leden aanwezig zijn.